

Inleiding

Het boek *De Vergelding* (2013) van de Nederlandse auteur Jan Brokken over het bloedbad dat in 1944 door Duitse soldaten in het dorpje Rhooen werd aangericht en over de gevolgen die dit heeft gehad voor de plaatselijke samenleving, maakt internationaal indruk. De Duitse krant *Die Welt* schrijft dat Brokken in zijn boek niets heeft opgehelderd, maar “er is hem iets belangrijkers gelukt: hij beschrijft de oorlog van binnenuit en laat de gevolgen van de verwoesting tot ver na het einde van de oorlog doorlopen (...) Van de gedachte met zijn werk ‘de waarheid’ te kunnen achterhalen, neemt Brokken meteen aan het begin afscheid (...), en houdt ons voor dat de oorlog pas voorbij is wanneer de mensen alles hebben verteld. Oftewel: nooit.”

In 1995 werden bij het stadje Srebrenica onder de ogen van Nederlandse militairen van de VN vredesmissie in voormalig Joegoslavië duizenden moslims uit een enclave gehaald, die hen bescherming had moeten bieden. Een groot deel, meer dan 8000 jongens en mannen, werd later vermoord.

Dit jaar wordt deze dramatische gebeurtenis uitgebreid herdacht. Onder meer omdat er veel niet is opgehelderd, heerst er verdriet, wrok, frustratie en angst onder nabestaanden, betrokkenen en verantwoordelijken. Ook hier is sprake van een trauma dat nooit voorbij zal gaan.

A Crushed Image (20 years after Srebrenica)

22 maart t/m 12 april 2015

Opening: zaterdag 21 maart, 17 uur

Werk omslag: Peter Koole, *United in loss*, 2010-2011 (linkerdeel tweeluik)

Foto: Peter Hilz | letterontwerp: Autobahn

Stroom Den Haag presenteert de tentoonstelling *A Crushed Image (20 years after Srebrenica)* als onderdeel van het programma *See You in The Hague*. Deze tentoonstelling brengt de schilderijenreeks *The Balkan Paintings* van de Rotterdamse kunstenaar Peter Koole samen met voornamelijk nieuw werk van Jason File, kunstenaar én aanklager bij het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag. Beide proberen 'Srebrenica' te doorgronden.

Peter Koole pleegt als het ware psychoanalyse op de Nederlandse samenleving. Hoe zijn wij met het trauma 'Srebrenica' omgegaan? Onze media, onze politiek? Welke rol speelt onze volksaard? Onze religie, onze taal? Zijn reeks culmineert in het schrijnende tweeluik *United in loss* over de collectieve ervaring van verlies. Centraal staat 11 juli 2010, de dag waarop het Nederlands voetbalelftal de WK-finale met 1 – 0 verloor van Spanje en waarop 775 geïdentificeerde slachtoffers van de massamoord bij Srebrenica werden herbe-graven.

Jason File onttrekt bewijsmateriaal aan haar functionele, juridische status door het in een andere context te plaatsen (waarin artistieke en esthetische afwegingen prominent zijn, en niet waarheidsvinding voorop staat) en de potentiële betekenissen ervan te laten zien. Het materiaal wordt daarmee obscuurder, humaner of betekenisvoller en verrijkt onze omgang met de historische gebeurtenis. En hij brengt het Joegoslavië Tribunaal

dichterbij, dat voor velen van ons slechts een abstractie is.

Zoals Jason File in zijn tekst *Justice, Uncompromised* betoogt, staat het juridische traject dat leidt tot waarheidsvinding en rechtspraak op gespannen voet met de artistieke ambities van een kunstenaar. Wat kan kunst anders betekenen dan het herdenken van een gebeurtenis? Of het realiseren van een monument? Wat vermag de kunst? En waar moet zij zich afzijdig houden? Deze brochure reflecteert op de standpunten van de kunstenaars in de tentoonstelling.

Peter is een realist

door Olphaert den Otter

Sociale betrokkenheid leidt tot figuratie. Het heeft geen nut je druk te maken over schrijnende situaties in beelden die uitsluitend naar zichzelf verwijzen. Abstractie in combinatie met engagement loopt stroef. Het realisme als voertuig voor geëngageerde beeldende kunst heeft goede papieren. Géricault bezocht het mortuarium om ‘naar het leven’ doden te schetsen voor zijn *Vlot van Medusa*, het schilderij waarmee hij een groot onrecht aan de kaak stelde. Goya bezocht de gevangenis en het dolhuis en zag er beelden die hun weg vonden in de *Desastros de la Guerra*. Al-lemaal levensecht.

De geëngageerde kunst van dit moment is vaak hyperrealistisch. De werkwijze van kunstenaars als Jonas Staal en Jeanne van Heeswijk is zo verregaand realistisch dat de situaties die zij creëren niet van echt zijn te onderscheiden. We zien politieke manifestatie of sociaal werk, maar moeten weten dat het kunst is.

Peter Koole is een maatschappelijk geëngageerd kunstenaar en werkt als vrijwilliger in de Rotterdamse Pauluskerk met daklozen en asielzoekers. Hij had dit maatschappelijk werk tot kunstproject kunnen verklaren. Hij had zelfs zijn activiteiten als kunstenaar tot dit vrijwilligerswerk kunnen beperken.

Maar de kunstenaar Peter Koole maakt schilderijen. Die zijn realistisch. Fotorealistisch. Minutieus schildert hij foto's na of hele krantenpagina's. Of velden tekst. Enkele van zijn onderwerpen zijn Dutchbat,

Dolmatov (de asielzoeker die in geestelijke nood zelfmoord pleegde terwijl hij aan de hoede van de IND was toevertrouwd), Anna Politkovskaja (de in 2006 vermoorde dissidente Russische journaliste), de Novaja Gazeta, de vluchtelingenstromen richting Europa.

Bij hyperrealistisch werk is het logisch dat je ziet wat het 'is'. Bij Peter Koole is dit wat hij noemt: “mijn entree”. De aantrekkelijkheid, het pakkende, heldere beeld, een zekere eenvoud en ook de humor. Is het schilderij door de kijker eenmaal betreden, dan blijkt het toch oneindig complex. Koole wil de kijker binnenhouden en rondleiden in het doolhof dat hij ontworpen heeft.

Het schilderij *see caption* (letterlijk: ‘zie onderschrift’) toont een gekantelde foto. Voor een goed begrip van

Peter Koole,
United in loss,
2010-2011
(rechterdeel
tweeluik)

dit werk, over 'Mladic & K', is het belangrijk te weten dat iedere stip van het raster van de oorspronkelijke foto is geschilderd, gewoon met penseel en verf. De witte lijnen die het beeld doorsnijden zijn resultaat van de vergrotingsstappen en gewoon in het uiteindelijke werk geaccepteerde coïncidenties. Als we het bijschrift gaan lezen blijkt de (fictieve) fotograaf een stotteraar – wat de helderheid van zijn uitleg enorm in de weg zit. Wat wel vloeiend loopt is de Nederlandse zinsnede: "...opsluiten van mensen is verachtelijk hu-maan verlies en dient afgeschaft." Laat dat helder zijn. Op deze manier wisselt Koole messcherpe helderheid af met naar poëzie neigende verwarring. In beide aspecten is hij even nauwgezet.

Een andere manier om de eenvoud te hinderen is het gebruik van film. Neem het prachtige werk *Service* uit 2014. Er is een schilderij met een ambulance, weer zeer nauwkeurig geschilderd. Er zijn woorden: "Dienst Terugkeer en Vertrek" en "Detention Centre Rotterdam". Maar over dit werk, dat op zich een grote mate van volkomenheid en voltooidheid heeft, vertoont Koole een filmfragment. We zien daarin de bestorming van één van de Spaanse enclaves in het noorden van Marokko door een golf vluchtelingen, die over het enorme hek klimmen. Behalve de voor de hand liggende associatie tussen de betekenis van de twee lagen is er een enorm visueel spektakel ontstaan. En een vreemde puzzel. Het is niet meer mogelijk het schilderij te zien door de film. En het zicht op de film wordt ons benomen door de aanwezigheid van het schilderij. Samen werkt het als een roes. Ik heb zoiets nog nooit gezien.

Wil Peter Koole de wereld beter? Is hij een verbeteraar? Of kan hij alleen werken en leven in een wereld die niet goed is? Want als het doel – een betere wereld – bereikt zou zijn is de taak ook verdwenen en het eigen leven doelloos, hoeveel heil er ook mee zou zijn verwezenlijkt.

Zo bezien is het werk van Peter Koole een bloem op de mestvaalt. En de imperfecte wereld een perfecte voedingsbodem. In die zin houdt Koole van het onrecht. Het is zijn wereld. Maakt dit – als het waar is – zijn werk onoprecht? Waarom zou het? Hij is en blijft een roepende, ook al is het in de woestijn.

Dit is het lot van de geëngageerde kunstenaar, van Multatuli tot Koole. Niet de verbeterde wereld is het einddoel, maar een goed werk. De shit en het schilderij zijn de plus- en de minpolen waartussen de energie knettert. De kunstenaar staat onder spanning; door hemzelf opgewekt. Het vonkt van de beelden, woorden, herrie en licht.

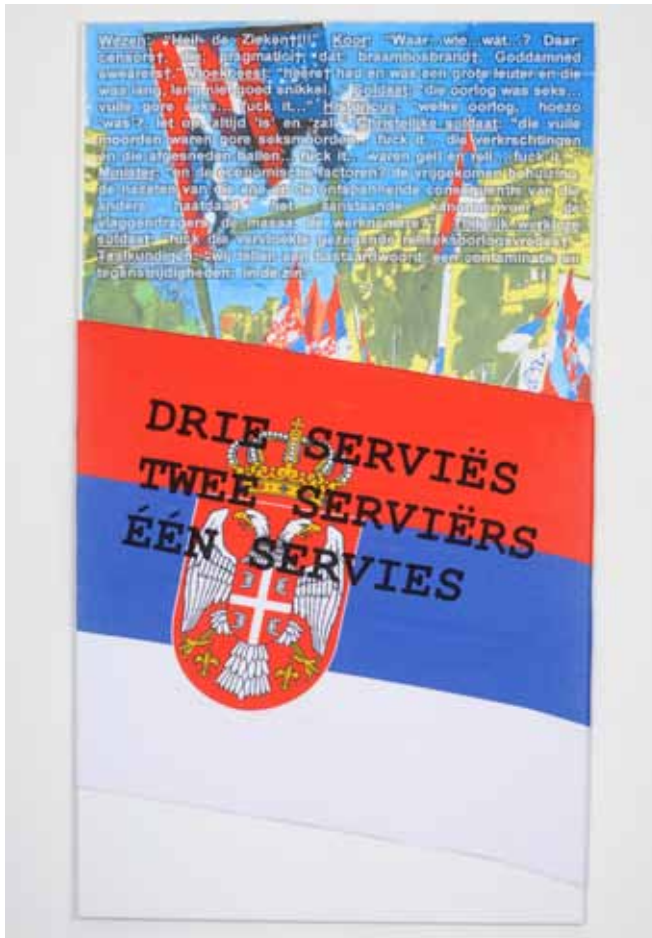
Wat de kijker doet moet hij weten. Desnoods verbeterd hij of zij de wereld.

see caption, 13.04.2008

Mladic & K. Photographer needs to explain: some think... to arrest... Mladic & K... it could help to justify... but... now that they are a valued living dead couple, in a dump, and we... we benefit... by stillness... not the justification, but the status quo... so... the better is... two generations, and, not justify... after two gone... so... the the Hague... the tribunal, shut... it shuts... shut down... please shut... shut, please shut up, like a notorious lame Dutch judge off the record, wrote: "...opsluiten van mensen is verachtelijk, humaan verlies en dient afgeschaft." (Photo Hera)

Peter Koole,
see caption,
13.04.2008

HEIL DE ZIEKEN!, 2008

Wezen: “Heil de Ziekent!!!” Koor: “Waar...wie...wat...? Daar: censors†, die: pragmatici†, dat: braambosbrand†. Goddamned swearers†.” Vloekbeest: “heeret† had en was een grote leuter en die was lang, lang niet goed snikkel...” Soldaat: “die oorlog was seks... vuile gore seks... fuck it...” Historicus: “welke oorlog, hoezo ‘was’?, let op, altijd ‘is’ en ‘zal’.” Christelijke soldaat: “die vuile moorden waren gore seksmoorden... fuck it... die verkrachtingen en die afgesneden ballen... fuck it... waren geil en reli... fuck it...” Minister: “en de economische factoren? de vrijgekomen behuizing, de nazaten van die ene en de ontspannende consequentie van die andere haatdaad, het aanstaande kanonnenvoer, de vlaggendragers, de massa, de werknemers?” Tijdelijk werkloze soldaat: “fuck die vervloekte gezegende reliseksoorlogsvredes†.” Taalkundigen: “wij tellen een bastaardwoord, een contaminatie en tegenstrijdigheden; in de zin.”

Peter Koole,
*HEIL DE
ZIEKEN!*
2008

DRIE SERVIËS
TWEË SERVIËRS
ÉÉN SERVIËS

tien pils! IN ZAGREB, 2007-2008

NEDERLANDSE ZEIKT ONDER-NEMING-GVD & NV-BV

waar is Papa? tien pils! waar is opa? waar is broer? waar zijn ooms? waar is Papa? tien pils! waar is Papa? tien pils! waar is Papa? tien pils! waar is Papa? tien pils! waar is het fotorolletje? het rolletje van de luitenant? bij de m.i.d.? bij de militaire inlichtingen dienst? staat Papa op het rolletje? tien pils! ligt Papa op het rolletje? tien pils! en opa en broer en ooms? en Papa? ligt Papa op het rolletje bij de m.i.d.? tien pils! waar zijn de fransen en de engelsen en de deense tanks? waar is de luchtsteun? waar is gods luchtsteun? waar is Papa? tien pils! waar is gods verenigde naties' navo's jaap de opschepper? waar is dutchbat? waar is srebrenica? wat is "karre mans"? waar is zagreb? wie is de "pianoplayer"?
en er waren

BUITEN LAND

Kinderen bespotten in Sarajevo een afbeelding van de Japanse diplomaat Yasushi Akashi, de speciale VN-afgezant in ex-Joegoslavië. Akashi is niet zeer populair onder de moslims in Bosnië, vooral wegens zijn frequente weigering zijn akkoord te hechten aan verzoeken om luchtaanvallen op Servische stellingen in plaatsen als Gorazde en Tuzla. De Bosnische regering is nog niet teruggekomen op haar besluit, niet langer met Akashi samen te werken. (Foto Reuter)

veel beelden en daar zijn veel woorden voor PRINS PILS X IN ZAGREB en er zijn zwarte vlakken over de foto's en dat maakt niet uit en er is een polonaise of zoiets en Prins Pils X loopt voorop, of als 3e of 4e of zoiets en dat maakt niet uit, waar is Papa? tien pils!, en dat loopt daar, als Pis Pils maar nat is of zoiets, managet hier nu het water en dat maakt niet uit, maar ieder ander daar toen heeft nu nacht, waar is Papa? tien pils!, en merries en kan stikken en een schuld en gevoel en is gebruikt, waar is Papa? tien pils!, en wordt nu weer gebruikt, voor de herdenkingen daar nu of zoiets en Prins Pils X is daar nu niet!

SVP een zwarte oranje waar is Papa? tien pils! **oranje zwarte AUB**
NEDERLANDSE ZEIKT ONDER-NEMING-GVD & NV-BV

Peter Koole, *tien pils! IN ZAGREB, 2007-2008*

Rechtvaardigheid, ongecomprimeerd

door Jason File

Een rechtszaak bij het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag heeft iets weg van het proces van digitale beeldcompressie dat we “lossy” compressie noemen. Wanneer een digitale foto of digitale video wordt gemaakt met de hoogste resolutie en beeldkwaliteit (dit format heet bij digitale fotografie RAW bijvoorbeeld), dan wordt er een enorme hoeveelheid informatie vastgelegd. Veel meer dan het menselijk oog zou kunnen waarnemen zonder uitvergroting. Deze formats, die veel ruimte innemen wanneer ze worden opgeslagen en gretig beslag leggen op de bandbreedte bij verzending, zijn kostbaar om te bewaren en onhandig in het gebruik. Tenzij dit soort beelden op groot formaat wordt afgedrukt of getoond op een bioscoop-scherm, zijn ze meestal “gecomprimeerd” in een van de formats waarmee veel lezers vertrouwd zullen zijn, zoals JPEG voor stilstaande beelden of MP4 voor video. Digitale camera’s doen dit voor u, vaak zonder te vragen om toestemming.

Computers (en camera’s) gebruiken geprogrammeerde algoritmen om te bepalen welke informatie belangrijk is en bewaard moet worden en welke tijdens het proces van compressie weggegooid kan worden (vandaar het woord “lossy”, dat staat voor data die verloren gaan). Het doel van deze compressie is om een beeld te genereren dat veel minder data omvat en dat op afstand toch goed leesbaar blijft. Het

is pas wanneer de afbeelding vergroot wordt en men inzoomt op een klein stukje, dat het opvalt dat de gecomprimeerde afbeelding sneller uiteenvalt in blokkerige pixels dan de ongecomprimeerde afbeelding.

In haar wetten, regels, procedures, technologie en door praktische redenen beperkte middelen, vinden we het compressie-algoritme van een internationaal strafhof. De fysieke resten van een slachtoffer dat is opgegraven uit een massagraf, worden onder een tentdoek omgezet in woorden en beelden op papier door een onderzoeker die een rapport opstelt. Het rapport wordt een *stand in* voor het echte werk, voor de geur van de locatie, het vuil, het gevoel van een bot dat op zijn beurt de persoonlijke ervaring vervangt van het slachtoffer, die nu onherroepelijk verloren is. Om de feiten die *relevant* zijn voor het doel van het

Jason File, *The End*, detail (uit de serie *The Hole Truth*), 2015
Courtesy the Zabludowicz Collection, London

onderzoek te kunnen destilleren, wordt veel ruwe en rauwe informatie en ervaring verwijderd. Het rapport wordt geupload naar een digitale database en komt daar te staan naast vele andere bewijsstukken - compressie binnen compressie. Aanklagers analyseren grote hoeveelheden van dit bewijs en moeten vervolgens kiezen welke gebeurtenissen er in de rechtbank naar voren worden gebracht en welke getuigen en documenten ze zullen gebruiken om verantwoordelijkheid te bewijzen. Ze moeten kiezen omdat het, gezien de beschikbare tijd en middelen, onmogelijk is om elk feit, elk document, elke getuige te presenteren. Wanneer een definitieve uitspraak volgt, en zelfs wanneer deze vele honderden of zelfs duizenden pagina's beslaat, dan kan het verslag van een bepaald bloedbad in een dorp zijn teruggebracht tot een paar alinea's met daarin de meest relevante gegevens die in de rechtbank bewezen werden volgens een bepaalde wettelijke standaard.

Voor alle duidelijkheid, dit is geen kritiek op het vermogen van het Joegoslavië Tribunaal om te komen tot oordelen die zowel wat betreft uitkomst als proces vertrouwenwekkend zijn. Het is eerder een vaststelling dat elk proces vanwege tijdsdruk afstand doet van informatie op basis van een bepaald aantal criteria. Dit is niet uniek voor het Joegoslavië Tribunaal. Elke rechtbank doet dit. Inderdaad, ieder *mens* doet het. Terwijl ik hier deze woorden opschrijf, en u deze woorden leest, is onze aandacht min of meer in beslag genomen. We negeren grote hoeveelheden data die we vanuit onze ooghoeken en in onze omgeving waarnemen - de lege mok die nog steeds op het bureau staat, de sensatie van onze kleren op ons lichaam, die ene persoon daar die blijft lezen - die ons anders

zou overweldigen en die we enkel toelaten wanneer ze belangrijk genoeg is om ons af te leiden van wat we aan het doen zijn. Noodzakelijkerwijs en op intuïtieve wijze comprimeren we onze eigen ervaring.

Men zou zelfs zo ver kunnen gaan als te stellen dat het enige wat verschillende werkvelden van elkaar onderscheidt, het algoritme is, de criteria die bepalen wat er wordt bewaard en wat weggegooid. Gedeeltelijk is het bewustzijn van en oefenen in het hebben van een open geest de erkenning van de compressie algoritmen die we allemaal, soms willekeurig, toepassen. Het universum is gevuld met een oneindige hoeveelheid informatie, net zoals onze wereld in dat universum, en wij zijn altijd, *altijd* keuzes aan het maken. Maar wat gebeurt er als we het algoritme veranderen? Of specifieker voor ons geval, wat gebeurt er als we de materialen, procedures en de context van een internationaal tribunaal nemen en er bewust voor kiezen om deze te bekijken met de selectiecriteria van een kunstenaar in plaats van een advocaat?

Een dergelijke perspectiefverandering kan er voor zorgen dat een deel van het materiaal zijn oorspronkelijk doel als instrument van waarheidsvinding in rechtszaken overstijgt en het potentieel van dit materiaal als bron van meervoudige, gelaagde betekenissen met een mogelijk breder cultureel belang geopenbaard wordt. De werken in de tentoonstelling laten hopelijk dit potentieel zien, al is het slechts een fractie daarvan. Neem bijvoorbeeld *The Earth and the Stars* wandtekeningen. Toen onderzoekers resten van slachtoffers ontdekten in massagraven, maakten zij autopsieverslagen met daarin hun bevindingen omtrent de doodsoorzaak en de conditie van elke groep overblijfselen. Voor

het onderzoek was het van belang om informatie te bewaren over de houding waarin de lichamen werden teruggevonden, tezamen met aanwijzingen of zij bijvoorbeeld geblinddoekt waren, hun polsen gebonden etc. Om deze informatie helder te documenteren moesten de onderzoekers, naast tekstuele beschrijvingen, ook potloodschetsen toevoegen van de positie en oriëntatie van het lichaam dat werd aangetroffen. Een tekening was beter geschikt dan een foto, omdat op foto's onvoldoende duidelijk te zien was hoe verschillende resten zich van elkaar en van het andere materiaal in de grond onderscheidden. In plaats daarvan bestudeerden de onderzoekers de locatie vanuit verschillende hoeken wat het mogelijk maakte om hun deskundigheid in te zetten bij het maken van nauwkeurige tekeningen waarop een groep overblijfselen in één oogopslag waar te nemen was.

Er zijn duizenden van dit soort documenten, elk van hen een kleine steen in het massieve fundament op basis waarvan wrede daden zijn bewezen, en precies het soort bewijs dat “gecomprimeerd” kan worden tot een enkele voetnoot in een vonnis. Als kunstenaar echter vond ik elk van deze tekeningen onweerstaanbaar. Ze kennen het tekenen de zeldzame eigenschap van getuigenis toe. Hier vond ik eindelijk het bewijs waarmee ik het menselijk oog en de hand kon verdedigen tegenover hun zogenaamd alziende mechanische tegenhanger. Niettemin vertonen ze ook fascinerende verschillen, afhankelijk van de persoon van de onderzoeker. Deze eilanden van beeldspraak in een zee van tekstuele documentatie zijn - natuurlijk - ook hartverscheurend in wat ze ons in staat stellen te verbeelden.

Ik zag mogelijkheden om deze tekeningen weer op een nieuwe manier te laten spreken, misschien zelfs om ze nieuw leven in te blazen. Door ze de schaal te geven van datgene wat ze uitbeelden, helpen ze ons er misschien aan herinneren dat ze een iconisch spoor zijn van de vorm die voorheen werd bewoond door één specifieke ziel die samen met ons de aarde bevolkte, die van hetzelfde materiaal gemaakt was als wij, als de tekening, als de aarde, als de sterren.

The Hole Truth, 2015

Serie van 12 originele werken getiteld:

The End - Next Time - Wild Metal - Code Map - Fix Facts - Stop - Vague Day - Empty Mark - The Void - Uncharted Territory - White Noise - Dead Radio

In het midden van elk van de twaalf werken op A4-formaat uit de serie *The Hole Truth*, bevindt zich een rond papiertje afkomstig van de perforatie functie van printers bij het Joegoslavië Tribunaal. Deze printers worden gebruikt om de ringbanden met bewijsmateriaal te maken die tijdens het proces worden gepresenteerd. Elk werk komt daarmee overeen met een specifiek stuk papier in een bewijs- of documentmap bij het Tribunaal. Nadat de kunstenaar toevallig zag dat een willekeurig geperforeerd gaatje de woorden “the end” had geïsoleerd, doorkamde hij met een aantal assistenten duizenden extra stukjes perforatie-afval op zoek naar voorbeelden van tekst of afbeeldingen die door dit proces waren onttrokken aan het originele document.

Elk werk omvat een zwaar canvas doek dat onder spanning staat, zodat er niet alleen wordt verwezen naar de geschiedenis van de schilderkunst maar ook naar de onderzoekslocaties waar fysiek bewijs dat ontdekt was werd omgevormd tot bewijsstukken in rapporten. Sommige van de eerste opgravingen van massagraven in Bosnië & Herzegovina vonden namelijk plaats onder circustenten, die de enige beschikbare middelen waren op dat moment om de sites te beschermen tegen slecht weer. De opgehoogde delen van het doek en van het ronde stukje documentpapier komen overeen met locaties van incidenten of massagraven zoals aangegeven op kaarten gebruikt bij het Joegoslavië Tribunaal.

Jason File, *The End*, (uit de serie *The Hole Truth*), 2015
Courtesy the Zabłudowicz Collection, London

Erasing a Classified Military Document, 2013

Deze video (duur 1 min. 39 sec.) documenteert een performance van de kunstenaar waarin hij met behulp van een industriële versnipperaar de materiële vorm van een institutioneel militair geheim vernietigt. Dit werk, dat door de kunstenaar wordt beschouwd als een “readymade performance”, zoekt naar de esthetische en kritische inhoud van een echte gebeurtenis. De titel van het werk verbindt het met een geschiedenis van kunstenaars die gebruik hebben gemaakt van de vernietiging als een creatief gebaar, zoals bijvoorbeeld Robert Rauschenbergs werk *Erased De Kooning Drawing* (1953).

Jason File, *Erasing a Classified Military Document*, 2013, videostills

The Earth and the Stars, 2015

Elk beeld uit deze serie van muurtekeningen is een vergroting ten voeten uit van een tekening gemaakt door een forensisch onderzoeker van het Joegoslavië Tribunaal ten behoeve van een autopsierapport. De tekeningen hebben betrekking op het herleiden van individuele overblijfselen in massagraven in het voormalige Joegoslavië. De titel van de serie is ontleend aan het mogelijk Servische spreekwoord: "Wees nederig want u bent gemaakt van aarde. Wees nobel want u bent gemaakt van sterren."

Jason File, *The Earth and the Stars*, 2015

Colofon

A Crushed Image (20 years after Srebrenica)

Teksten: Olphaert den Otter, Arno van Roosmalen, Jason File, Peter Koole

Vertaling: Stroom Den Haag
(teksten Jason File)

Fotografie: Peter Hilz (werk Peter Koole), Jason File

Basisontwerp gids: Thonik

Stroom Den Haag bedankt de kunstenaars Jason File en Peter Koole voor hun grote en belangeloze inzet bij het realiseren van deze tentoonstelling, Olphaert den Otter voor zijn scherpe tekst over Peter Koole, en de Zabłudowicz Collection in London voor het ter beschikking stellen van de serie *The Hole Truth* van Jason File.

De tentoonstelling wordt mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Den Haag

Deze tentoonstelling is onderdeel van het Stroomprogramma *See You in The Hague* (2013-2016),

een veelzijdige vertelling over de ambitie en werkelijkheid van Den Haag als Internationale Stad van Vrede en Recht.

www.seeyouinthehague.nl
www.stroom.nl
<http://peterkoole.com>
<http://jasonfile.com>

DISCLAIMER: Kunst, tekst of elke andere uitdrukking die Jason File in de context van deze tentoonstelling maakt, worden op strikt persoonlijke titel gedaan in zijn hoedanigheid als kunstenaar. Het is niet geautoriseerd door en reflecteert evenmin de standpunten van de Verenigde Naties, het Joegoslavië Tribunaal of het Bureau van de Aanklager.

Stroom Den Haag

Hogewal 1- 9

NL-2514 HA Den Haag

www.stroom.nl

T +31(0)70 365 8985

F +31(0)70 361 7962

info@stroom.nl

Den Haag